

1. DATOS IDENTIFICATIVOS DA DISCIPLINA	
CÓDIGO	
MATERIA	DRAMATURXIA
DISCIPLINA	DRAMATURXIA I
TITULACIÓN	Título Superior en Arte dramática
ESPECIALIDADE	Interpretación
ITINERARIO	Textual / Xestual
CURSO	3º (1º cadrimestre)
CRÉDITOS ECTS	4
CARÁCTER	Obrigatorio
DEPARTAMENTO	Dirección escénica e dramaturxia
CENTRO	ESAD de Galicia
COORDINADOR/A	Afonso Becerra Arrojo
DOCENTE	Nome e apelidos: Afonso Becerra Arrojo Horario titorías: http://www.esadgalicia.com/qlg/profesorado.php?id=2&tit=Titorías Despacho: Dpto. de Dirección escénica e Dramaturxia. Contacto: afonsobecerra@edu.xunta.es
DESCRICIÓN	Principios xerais de dramaturxia. Análise das diversas formas de espectáculo (incluíndo o espectáculo audiovisual). Coñecemento e análise das estruturas e xéneros dramáticos e audiovisuais. Principios de análise e creación de personaxes.
CONECAMENTOS PREVIOS	
LINGUA EN QUE SE IMPARTE	Galego.

2. COMPETENCIAS	
COMPETENCIAS TRANSVERSAIS DE GRAO	
T1	Organizar e planificar o traballo de forma eficiente e motivadora.
T2	Recoller información significativa, analizala, sintetizala e xestionala adecuadamente.
T3	Solucionar problemas e tomar decisións que respondan aos obxectivos do traballo que se realiza
T4	Utilizar eficientemente as tecnoloxías da información e da comunicación.
T7	Utilizar as habilidades comunicativas e a crítica construtiva no traballo en equipo.
T8	Desenvolver razoada e criticamente ideas e argumentos.
T13	Buscar a excelencia e a calidade na súa actividade profesional.
COMPETENCIAS XERAIS DA TITULACIÓN	
X3	Potenciar a conciencia crítica, aplicando unha visión crítica construtiva ao traballo propio e ao dos demais, e desenvolvendo unha ética profesional que estableza unha relación adecuada entre os medios que utiliza e os fins que persegue.
X5	Fomentar a expresión e a creación persoal, integrando os coñecementos teóricos, técnicos e prácticos adquiridos; mostrando sinceridade, responsabilidade e xenerosidade no proceso creativo; asumindo o risco, tolerando o fracaso e valorando de maneira equilibrada o éxito social.
X7	Valorar a Arte Dramática como unha actividade integrada na sociedade e na cultura galegas, coas que comparte obxectivos e retos.
X8	Vincular a propia actividade teatral e escénica a outras disciplinas do pensamento científico e humanístico, ás artes en xeral e ao resto de disciplinas teatrais en particular, enriquecendo o exercicio da súa profesión cunha dimensión multidisciplinar.
COMPETENCIAS ESPECÍFICAS DE ESPECIALIDADE	
EI1	Participar na creación da partitura escénica e/ou personaxe, escénico ou audiovisual, e interpretar adecuadamente, a través do dominio das diferentes técnicas interpretativas.
EI3	Integrar e interactuar coas restantes linguaxes e códigos que conforman o espectáculo escénico ou audiovisual.
EI5	Concibir e fundamentar o proceso creativo persoal, tanto no que se refire ás metodoloxías de traballo como á renovación estética.
EI6	Estudar o feito escénico a partir de diferentes métodos e coñecer aspectos básicos na investigación escénica.

3. OBXECTIVOS DA DISCIPLINA	COMPETENCIAS VINCULADAS
1. Definir e aclarar que é dramaturxia e cales son os seus ámbitos específicos en relación ao traballo actoral. As funcións do/a dramaturxista / dramaturgo/a.	T2. T4. T7. T13 X7. X8. EI5. EI6.
2. Deslindar, definir e empregar a terminoloxía fundamental dramatolóxica en relación ao campo da dramaturxia actoral.	T2. T4. T13. X3. X8. EI3. EI5.
3. Analizar as relacións entre dramaturxia, traballo actoral, espectáculo e recepción. As convencións espectaculares e a actuación.	T1. T4. X3. X7. EI3. EI5. EI6.
4. Coñecer os piares sobre os que se asenta o modelo dramático de base aristotélica e os seus condicionantes respecto á concepción do traballo actoral.	T2. T4. X3. X8.

	EI3. EI5. EI6.
5. Coñecer os parámetros fundamentais que configuran o diverso paradigma posdramático e as novas dramaturxias performativas, así como os desafíos no ámbito da actriz e do actor.	T2. T4. X3. X8. EI3. EI5. EI6
6. Iniciarse no adestramento e o dominio dos modos básicos de análise e composición dramaturxica do personaxe, persoa escénica, performer, actante, executante...	T1. T2. T3. T7. T8. T13. X3. X5. X7. X8. EI2. EI3. EI5. EI6.
7. Iniciarse nos procedementos e mecanismos rítmicos que lle dan sentido e coherencia a unha partitura de accións.	T1. T2. T3. T7. T8. T13. X3. X5. X7. X8. EI2. EI3. EI5. EI6.
8. Iniciarse na composición de partituras de accións escénicas de diversa índole, dentro do amplo espectro das teatralidades posdramáticas e comprobar a súa rendibilidade teatral.	T1. T2. T3. T7. T8. T13. X3. X5. X7. X8. EI2. EI3. EI5. EI6.
9. Concibir e estruturar, de xeito coherente e fundamentado, calquera exercicio de análise e/ou composición.	T1. T2. T3. T4. T7. T8. T13. X3. X5. X7. X8. EI3. EI5. EI6.

4. CONTIDOS		
TEMAS	SUBTEMAS	SESIONS
1. A dramaturxia. Definición, orixes e funcións.	1.1. Definición de dramaturxia, conceptos e disciplina. 1.2. Orixes e funcións da dramaturxia. 1.3. Exemplos históricos e contemporáneos.	½ h. ½ h. ½ h.
2. Dramaturga/o e dramaturxista.	2.1. Definición. 2.2. Funcións. 2.3. Exemplos históricos e contemporáneos.	½ h. ½ h. ½ h.
3. Dramaticidade, teatralidade e literariedade como procedementos de traballo.	3.1. Concepto, definición e orixes. 3.2. Procedementos. 3.3. Exemplos dentro e fóra da dramaturxia.	1 h. 1 h. 1 h.
4. Aproximación actoral aos modelos e paradigmas de composición.	4.1. O modelo da forma dramática de base aristotélico-hegeliana. 4.2. O concepto de <i>pièce bien faite</i> ou <i>pièce machine</i> . 4.3. O concepto de peza paisaxe. 4.4. O <i>drama rapsódico</i> . 4.5. Introducción ao concepto e ás modalidades <i>posdramáticas</i> . 4.6. As dramaturxias <i>performativas</i> , de teatro-danza, teatro visual e de obxectos, etc.	2 h. 2 h. 1 h. 1 h. 3 h. 3 h.
5. Dramaturxia actoral.	5.1. A autonomía actoral nos procesos de creación e posta en escena. 5.2. Elementos de composición actoral. Acción e identidade (personaxe).	½ h. 1 h.
6. Aproximacións ao personaxe, persoa escénica, performer, actante, actor, rol...	6.1. Definición. 6.2. Funcións. 6.3. Nivel de complexidade na composición. 6.4. A identidade e a crise do personaxe.	½ h. ½ h. 1 h. 1 h.
7. Concepcións plásticas e obxectuais do personaxe.	7.1. Definición. 7.2. Funcións. 7.3. Tipoloxías, xéneros e estilos. Exemplos.	1 h. 1 h. 1 h.
8. Dramaturxia actoral e expresión verbal na composición do personaxe.	8.1. Elementos físicos e sonoros da voz na caracterización. 8.2. Dicción. 8.3. Discurso dos personaxes. Rexistros de lingua. Funcións da linguaxe. Modos de intercambio verbal (Actos de fala. Monólogo, soliloquio, diálogo, conversa). Figuras.	½ h. ½ h. 1 h.
9. Dramaturxia actoral e análise e composición non verbal do personaxe.	9.1. <i>Performance / mímese / dinamis</i> . Actuar / interpretar. 9.2. Xestualidade. 9.3. Mímica. 9.4. Proxémica. 9.5. Procedementos teatrais de realización xestual.	½ h. ½ h. ½ h. ½ h. ½ h.
10. Dramaturxia actoral e caracterización externa	10.1. Caracterización e indumentaria. Aspecto externo. 10.2. Funcións da indumentaria na dramaturxia.	½ h. ½ h.
11. O ritmo nas dramaturxias posdramáticas.	11.1. Definición. 11.2. Función. 11.3. Mecanismos básicos. Análise e composición.	1 h. 1 h. 4 h.
12. A construción da recepción nas dramaturxias posdramáticas.	12.1. A relación prevista espectáculo – espectador/a. 12.2. A partitura de efectos. 12.3. O control das expectativas.	1 h. 1 h. 1 h.
13. Composición e realización de dramaturxias posdramáticas performativas. Elaboración de partituras de acción. Creación de mecanismos de coherencia.	13.1. Creación de mecanismos de coherencia nunha partitura de accións de diversa índole. Documentación, referentes, fontes, etc. 13.2. Realización dunha dramaturxia performativa posdramática. Improvisación e composición da partitura. 13.3. Codificación axeitada dunha dramaturxia performativa posdramática.	2 h. 4 h. 2 h.

TOTAL SESIÓNS	16 de 3 h. (Total 48 h.)
----------------------	-------------------------------------

5. PLANIFICACIÓN DOCENTE			
Actividade / Número de horas	Presencial (horas)	Non presencial (horas)	Total
Actividades introdutorias			
Exposición maxistral	8	10	18
Exposición práctico-teórica	15	10	25
Práctica individual	15	30	45
Práctica colectiva	10	20	30
Obradoiro			
Seminarios			
Actividades complementarias			
Outros			
Titorías individuais	8		8
Titorías de grupo			
Actividades de avaliación. Probas			
Actividades de avaliación. Presentacións / mostras			
Actividades de avaliación. Revisión			

6. PLANIFICACIÓN DOCENTE E METODOLOXÍAS DE ENSINANZA E APRENDIZAXE	
Actividades	Descrición
Descrición	Descrición
Exposición introdutoria sobre a disciplina da dramaturxia e a súa importancia como ferramenta actoral.	(Temas 1 e 2). Definición dos termos básicos da disciplina. Explicación da etimoloxía, as orixes, as funcións e atribucións profesionais. Exposición das diferenzas e semellanzas entre as funcións do/a dramaturgo/a e do/a dramaturxista. Reflexionar sobre cal é a materia da dramaturxia actoral.
Exercicio de creación introdutorio ás modalidades textuais dos xéneros canónicos.	(Tema 3) Asunción dun tema ou argumento desde a perspectiva da épica, da lírica e da dramática. Aplicar os elementos e procedementos fundamentais e característicos expostos no tema 4.
Exposición dos elementos e procedementos compositivos, así como as súas poéticas e finalidades artísticas, do modelo dramático da <i>pièce bien faite</i> de base aristotélica, fronte ao diverso paradigma posdramático. Exercicios de análise dramaturxica de espectáculos e dedución das súas constantes paradigmáticas e estruturais.	(Tema 4) Estudo introdutorio das condicións básicas que caracterizan patróns e modelos compositivos sedimentados ao longo da historia das artes escénicas. A <i>Poética</i> de Aristóteles como manual ou receita de composición dramática. A lectura neoclásica do drama canónico, a <i>pièce bien faite</i> , <i>pièce machine</i> , fronte ás poéticas dramaturxicas desde as vangardas ata hoxe. A <i>pièce paysage</i> , as dramaturxias performativas, de teatro visual e de obxectos, de teatro-danza e teatro non textual, etc. Exemplos e análise práctica.
Exercicio de análise de modelos de composición dramaturxica e traballo actoral en espectáculos diversos.	(Temas 4 ao 10) Sistematizar un procedemento de análise no que se poidan describir todos os elementos e procedementos que concorren nun determinado xeito de facer e entender o teatro. A partir de documentos audiovisuais de espectáculos que responden a diferentes tendencias, xéneros e estilos. Concluir cal é o tratamento da acción e o sentido que implica.
Exposición e exercicios sobre os elementos compositivos e as accións que xeran tensión rítmica nunha dramaturxia.	(Tema 11) Analizar que elementos e mecanismos producen ritmo nunha dramaturxia e nun espectáculo. Análise de obras breves e aplicación a súa escenificación e a súa execución actoral.
Exercicio introdutorio á adaptación dramaturxica de materiais textuais e a súa posta en escena segundo modelos e paradigmas compositivos determinados, con especial énfase na creación actoral.	(Tema 13) Aplicar os conceptos e ideas expostas no tema 4, nun traballo de grupo, para adaptar textos creando dramaturxias que respondan a eses modelos e paradigmas estudados e facer a súa presentación escénica.
A análise dramaturxica do proceso de produción e recepción das convencións teatrais actorais e os códigos espectaculares.	(Temas 12 e 13) Análise da natureza dos pactos convencionais e dos códigos espectaculares que conforman a linguaxe escénica e que determinan as composicións dramáticas. Estudo dos diferentes efectos que unha dramaturxia e o traballo actoral poden producir ou provocar na recepción. Codificar unha hipotética partitura de efectos asociada a unha dramaturxia.
Exercicio, individual e colectivo, de creación e composición de partituras de accións escénicas de diversa índole dentro do amplo espectro das teatralidades posdramáticas.	(Tema 13) Realización escénica e dramaturxica dun espectáculo de pequeno formato pertencente ao amplo espectro das teatralidades performativas posdramáticas. Codificación axeitada e coherente da dramaturxia máis a súa realización escénica que demostre a súa viabilidade e eficacia. Achegar unha partitura dos efectos previstos na recepción. Achegar os documentos que xustifiquen os referentes empregados así como as decisións tomadas.
Mostra final, aberta ao público, das pezas performativas posdramáticas.	(Temas 12 e 13) Coa finalidade de percibir a reacción do público respecto ás pezas realizadas, así como as reflexións que se deriven a posteriori,

	procederáse á súa exhibición pública dentro da semana de mostras da ESAD de Galiza.
--	---

7. FERRAMENTAS DA AVALIACIÓN		
7.1 Avaliación ordinaria		
Ferramenta / actividade	Competencias avaliadas	Ponderación
Descrición	descrición	
Seguimento diario.	T1. T2. T3. T7. T8. T13. X3. X5. X7. X8. EI2. EI3. EI5. EI6.	10%
Exercicios de análise e reflexión. Documentación e xustificación.	T1. T2. T3. T4. T7. T13. X3. X8. EI2. EI3. EI5. EI6.	35%
Exercicios de creación e composición. Dramaturxia da peza.	T1. T3. T4. T7. T8. T13. X3. X5. X7. X8. EI3. EI5. EI6.	35%
Mostra escénica da peza final.	T1. T2. T3. T4. T7. T8. T13. X3. X5. X7. X8. EI2. EI3. EI5. EI6.	20%
7.2. Avaliación extraordinaria		
Ferramenta / actividade	Competencias avaliadas	Ponderación
Descrición	descrición	
Exame. Exercicios globais de análise e composición que implican os mesmos procedementos que os exercicios realizados durante o curso.	T1. T2. T3. T8. T13. X3. X5. X7. X8. EI2. EI3. EI5. EI6.	100%
7.3 Avaliación específica para alumnado sen avaliación continua / ordinaria / extraordinaria		
Ferramenta / actividade	Competencias avaliadas	Ponderación
Descrición	descrición	
Exame. Exercicios globais de análise e composición que implican os mesmos procedementos que os exercicios realizados durante o curso.	T1. T2. T3. T8. T13. X3. X5. X7. X8. EI2. EI3. EI5. EI6.	100%

8. BIBLIOGRAFÍA, MATERIAIS E OUTROS RECURSOS
<p>Referencias básicas</p> <p>Aristóteles: (2007): <i>Poética</i>, A Coruña, Biblioteca-Arquivo Teatral Francisco Pillado Mayor da Universidade da Coruña.</p> <p>Becerra de Becerreá, Afonso (2007): <i>Dramaturxia. Teoría e practica</i>, Vigo, Galaxia.</p>
<p>Referencias complementarias</p> <p>Abirached, Robert (1994): <i>La crisis del personaje en el teatro moderno</i>, Madrid, ADE.</p> <p>Barba, Eugenio e Savarese, Nicola (2012): <i>El arte secreto del actor. Diccionario de antropología teatral</i>, Bilbao, Artezblai.</p> <p>Carlson, Marvin (2005): <i>Performance. Unha introdución crítica</i>, Vigo, Galaxia.</p> <p>Lehmann, Hans-Thies (2013): <i>Teatro posdramático</i>, Murcia, CENDEAC.</p> <p>Melendres, Jaume (2000): <i>La dirección de los actores. Diccionario mínimo</i>, Madrid, ADE.</p> <p>Pavis, Patrice (1998): <i>Diccionario del teatro. Dramaturgia, estética, semiología</i>, Barcelona, Paidós.</p> <p>Ryngaert, Jean-Pierre et Sermon, Julie (2006): <i>Le personnage théâtral contemporain: décomposition, recomposition</i>, Paris, Éditions Théâtrales.</p> <p>Sánchez, José A. (1999): <i>Dramaturgias de la imagen</i>, Cuenca, Ediciones de la Universidad de Castilla-La Mancha.</p> <p>Sarrazac, Jean-Pierre (1999) : <i>L'Avenir du drame</i>, Paris, Circé.</p> <p>Szondi, Peter (2011): <i>Teoría del drama moderno (1880-1950). Tentativa sobre lo trágico</i>, Madrid, Dykinson.</p>

9. OBSERVACIÓNS
<p>NECESIDADES PARA O DESENVOLVEMENTO DO PROCESO DE DOCENCIA APRENDIZAXE:</p> <p>1. A aula deberá estar equipada con encerado e cun equipo de reprodución audiovisual para formatos DVD, MPEG4, AVI.</p> <p>2. Para a elaboración da peza global final, pertencente ao ámbito das dramaturxias performativas posdramáticas, de natureza colaborativa, é preciso contar, segundo o número de alumnado e os grupos de traballo, polo menos, con dúas aulas prácticas, dentro do horario lectivo, que permitan o desenvolvemento desa dramaturxia escénica. En casos debidamente xustificadas, tamén se poderían utilizar espazos non convencionais, exteriores ou interiores, cos debidos permisos ao respecto.</p> <p>3. O alumnado deberá xestionar as necesidades técnicas e artísticas, así como a produción das dramaturxias que elaboren.</p> <p>Esta materia implica unha MOSTRA FINAL, dentro da semana de Mostrs da ESAD de Galiza, para o cal require duns espazos axeitados para acoller ao público e facer unha presentación cunhas garantías de cualidade.</p> <p>Esta guía pode ser sometida a variacións en función de acordos entre as partes.</p>

